De huisarts als health advocate: patiëntenvisie - een kwalitatief onderzoek

Haio: SCHRIJNEMAKERS Desiree , KUL
Promotor: DECAT Peter , U.G.
Praktijkopleider: BEN MESSAOUD Latifa , MARTENS Marcus , SCHELLEMANS Michel , SCHONK Evert , VAN ASCH Yves

Context: In de huisartsopleiding en het werkveld wordt gesproken over de rol van de huisarts als health advocate. Toepassing in de praktijk is echter moeilijk vanwege gebrek aan handvaten en bevorderende omstandigheden. Duidelijke verwachtingen van patiënten over de huisarts als health advocate werken motiverend voor huisartsen, de overheid en opleidingsinstituten om de rol van health advocate verder uit te bouwen en te ondersteunen.

Onderzoeksvraag: Wat verwachten patiënten van hun huisarts wat betreft zijn/haar rol als health advocate?

Methode: We voerden een kwalitatief onderzoek aan de hand van 6 focusgroepdiscussies bij 29 socio-demografisch diverse patiënten en/of sleutelfiguren in de wijk of gemeenschap. De deelnemers werden gerekruteerd uit 2 wijkgezondheidscentra, 1 huisartsengroepspraktijk en 1 solopraktijk in 3 verschillende stedelijke gebieden van Vlaams-Brabant en Limburg. Tijdens de focusgroepdiscussies werden voorbeeldsituaties omtrent health advocacy op verschillende niveaus gebruikt om de visie van de deelnemers te bevragen. De interviews werden nadien gecodeerd en thematisch geanalyseerd.

Resultaten: Ons onderzoek toont aan dat patiënten in de eerste plaats belang hechten aan een huisarts die aandacht heeft voor de context van de patiënt. Patiënten dragen individuele preventie hoog in het vaandel en verwachten dat de huisarts hen aanspreekt op mogelijke gezondheidsproblemen. Daarnaast benoemen veel patiënten dat huisartsen een bevoorrechte plaats hebben in de maatschappij. Daardoor verwachten ze dat de huisarts zaken uit de gemeenschap opmerkt en signaleert naar hogere instanties. Het organiseren van gezondheidsbevorderende acties, daarentegen, wordt niet gezien als een kerntaak van de huisarts, maar mag gedelegeerd worden naar andere professionals. Patiënten benoemen de manier van praktijkorganisatie, de werkbelasting van de huisartsenpraktijk, de organisatie en financiering van het gezondheidszorgsysteem en het engagement van de huisarts als bepalende factoren voor de mate waarin de huisarts de rol van health advocate kan opnemen.

Conclusie: We besluiten dat de rol van health advocate voor patiënten een belangrijke rol is, zowel op individueel als op gemeenschapsniveau. In de praktijk zijn er echter veel belemmerende factoren, zowel op het niveau van de individuele huisarts of huisartsenpraktijk als op het niveau van de organisatie en financiering van de eerstelijnszorg. Dit vraagt om maatregelen die de huisartsen en de eerstelijnszorg ondersteunen in het uitoefenen van deze rol.